

Svensk Förening för Patologi – Svensk Förening för Klinisk Cytologi

Förtydligande av kompetens- och fortbildningskrav enligt ISO 15189:2012 vid diagnostiskt arbete i ackrediterad patologi- och cytologiverksamhet.

Dok.nr

**Framtagen av
KVA/ST/Mats Wolving**

**Utgåva
1.0**

**Fastställt
2015-10-12**

**Sida
1(2)**

Majoriteten av patologi- och cytologiavdelningarna i Sverige är ackrediterade mot ISO 15189:2012. I denna standard finns allmänt formulerade krav på kompetens och fortbildning hos de medarbetare som utför bedömningar samlade i kap 5.1. Eftersom kvaliteten på den diagnostik som bedrivs inom denna typ av verksamhet helt är beroende av kvaliteten på de bedömningar som utförs, behöver dessa krav förtydligas inom följande avsnitt:

5.1.2 Personalens kompetens

I detta avsnitt finns följande formulering:

Den personal som utför bedömningar i samband med undersökningar ska ha tillämplig teoretisk och praktisk bakgrund och erfarenhet.

ANM. Professionella bedömningar kan uttryckas i form av yttranden, tolkningar, förutsägelser, simuleringar och modeller och värderingar, och bör utformas i enlighet med nationella, regionala och lokala föreskrifter och professionella riktlinjer.

Förtydligande:

- 1) Den enda teoretiska bakgrund som är generellt tillämplig för att utföra histopatologiska bedömningar av vävnadsprover inom klinisk patologi är legitimerad läkare med specialistkompetens inom klinisk patologi eller ST-läkare under utbildning inom klinisk patologi.
- 2) Personal med annan teoretisk bakgrund än ovanstående, kan delegeras bedömning enligt ovan inom avgränsat ämnesområde eller med riktad frågeställning. En förutsättning för detta är att individuell kompetensbedömning enligt kap. 5.1.6 har genomförts med tillfredsställande resultat och godkänts av medicinskt ansvarig läkare, samt genomförs fortlöpande, med intervall som fastställs av verksamhetsansvarig. Resultat av sådan kompetensbedömning ska kunna redovisas vid inspektion av ackrediterande organ.

5.1.8 Fortbildning och professionell utveckling

Diagnostik av cell- och vävnadsprover är en starkt kunskapsdriven verksamhet, där utvecklingen inom många områden – inte minst när det gäller tumörsjukdomar – sker mycket snabbt. Aktuell kunskap på individnivå hos den personal som utför bedömningar är en förutsättning för god kvalitet och fungerande vårdkedjor. Underlaget för kurser och utbildningar är relativt litet, varför tillämplig utbildning ofta måste sökas utanför Sveriges gränser. Avsnitt 5.1.8 lyder:

Program för fortbildning ska vara tillgänglig för personal som deltar i lednings- och tekniska processer. Personalen ska delta i fortbildning. Effektiviteten av fortbildningen ska granskas regelbundet.

Personalen ska regelbundet delta i aktiviteter som medför professionell utveckling eller i andra aktiviteter med professionell anknytning.

Förtydligande:

Tio arbetsdagar årligen avsatta för fortbildning, i linje med Läkarförbundets och Svenska Läkaresällskapets rekommendation, är en förutsättning för att kravet i ISO 15189:2012 ska kunna anses uppfyllt. Med ”fortbildning” avses här i första hand ämnesinriktad utbildning specifikt för den diagnostik den enskilda individen bedriver. Fem arbetsdagar med denna typ av utbildning under ett enskilt år kan accepteras, under

förutsättning att antalet utbildningsdagar under en treårsperiod inte understiger 20. Fortbildning av allmän karaktär eller ”andra aktiviteter med professionell anknytning” bör förekomma utöver denna utbildning, men kan inte ersätta den eftersom de inte på samma sätt påverkar kvaliteten i diagnostiken.